

Preklad tejto stránky bol vytvorený strojovým prekladom [Prepojenie]. Strojové preklady môžu obsahovať chyby, ktoré môžu znižovať ich zrozumiteľnosť a presnosť. Ombudsman nenesie žiadnu zodpovednosť za prípadné nezrovnalosti. Ak potrebujete najaktuálnejšie informácie a chcete mať právnu istotu, pozrite si zdrojovú verziu, ktorá sa nachádza na uvedenom odkaze angličtina. Ak potrebujete viac informácií, prečítajte si dokument o našej jazykovej politike a politike prekladu [Prepojenie].

Rozhodnutie vo veci 454/2014/PMC týkajúcej sa praxe Európskej služby pre vonkajšiu činnosť ponúkať neplatené stáže v delegáciách EÚ

Rozhodnutie

Prípad 454/2014/PMC - Otvorené dňa 18/03/2014 - Odporúčanie týkajúce sa 15/02/2017 - Rozhodnutie z dňa 21/09/2017 - Dotknutý orgán Európska služba pre vonkajšiu činnosť (Odporúčanie schválené inštitúciou) |

Ombudsmanka sa zaoberala praxou Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) ponúkať len neplatené stáže v delegáciách EÚ. Vyšetrenie vyplynulo zo sťažnosti mladého občana EÚ, ktorý absolvoval neplatenú stáž. Tvrdila, že prax ESVČ diskriminuje mladých ľudí z menej dobrého prostredia.

Ombudsmanka zistila, že stáže v delegáciách EÚ by sa mali sprístupniť čo najširšej škále osôb – a nielen tým, ktorí si ich môžu dovoliť. Podľa názoru ombudsmana môžu neplatené stáže viesť k diskriminačnej situácii, keďže je pravdepodobnejšie, že osobám z menej privilegovaného prostredia chýbajú finančné prostriedky na uskutočnenie takejto stáže. Ombudsmanka zistila, že prax ESVČ, pokiaľ ide o neplatenie stážistom v delegáciách EÚ, predstavuje nesprávny úradný postup. Preto odporučila ESVČ, aby vyplatila všetkým stážistom vrátane stážistov v delegáciách EÚ primeraný príspevok.

ESVČ v odpovedi na svoje odporúčanie informovala ombudsmanku, že teraz požiadala o finančné prostriedky na vyplácanie stážistom v delegáciách EÚ a že medzitým pozastavila neplatené stáže.

Ombudsmanka na základe odpovede ESVČ chápe, že sa vážne zaviazala urobiť všetko, čo je v jej silách, aby zaplatila stážistom v delegáciách EÚ. V konečnom dôsledku podľa ESVČ jej schopnosť platiť týmto stážistom teraz podlieha rozpočtovým orgánom, ktoré jej poskytnú potrebné finančné zdroje. Ombudsmanka preto prípad uzatvára záverom, že ESVČ prijala jej odporúčanie.

Kontext

1. Mladý rakúsky občan pracoval ako neplatený stážista v delegácii EÚ v Ázii. Po stáži sa obrátila na Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), ktorá prevádzkuje delegácie EÚ, aby sa sťažovala na skutočnosť, že stážisti v delegáciách nie sú platení. Poznamenala, že bežnou praxou je, že stážisti v inštitúciách EÚ sú platení. Podľa jej názoru neplatenie stážistom predstavuje neodôvodnenú diskrimináciu mladých odborníkov pochádzajúcich z menej dobre fungujúceho prostredia.

2. ESVČ odpovedala, že sťažovateľke bola poskytnutá neplatená stáž „na jej žiadosť“. Podpísala tiež dohodu o stáži, v ktorej potvrdila, že „s delegáciou som dobrovoľníkom a nebudem dostávať mzdu, mzdu ani dávky [...]“. Sťažovateľka sa obrátila na ombudsmanku so znepokojením, že ESVČ by nemala ponúkať neplatené stáže. Jej obavy sa týkali praxe ESVČ vo všeobecnosti a nesúviseli s jej vlastným konkrétnym prípadom.

3. V októbri 2014 ombudsmanka požiadala ESVČ, aby odpovedala na obavy sťažovateľa, že ponúka neplatené stáže v delegáciách EÚ. Sťažovateľ si želal, aby ESVČ ponúkala len platené stáže a aby prestala ponúkať neplatené stáže. V decembri 2014 ombudsmanka dostala odpoveď ESVČ na sťažnosť. Ombudsmanka následne dostala pripomienky sťažovateľa k odpovedi ESVČ. Vyšetrovací tím ombudsmanky sa tiež trikrát stretol s ESVČ, aby diskutoval o prípade: v máji, septembri a decembri 2016. V januári 2017 ESVČ predložila ombudsmanovi písomné dodatočné informácie.

4. Po dôkladnom posúdení všetkých predložených argumentov ombudsman 15. februára 2017 odporučil ESVČ, aby vyplatila primeraný príspevok všetkým stážistom v delegáciách EÚ [1].

Neschopnosť ESVČ vyplácať stážistom v delegáciách EÚ

Odporúčanie ombudsmana

5. Ombudsmanka zistila, že argument sťažovateľa, že neplatené stáže sú diskriminačné voči stážam pochádzajúcim z menej privilegovaného sociálneho prostredia, mal určitý význam. Je nepopierateľné, že mladý absolvent, ktorý chce absolvovať neplatenú stáž, sa môže stretnúť s praktickými ťažkosťami bez finančnej podpory, napríklad od svojej rodiny. Stáž v delegácii EÚ zahŕňa nielen cestovné náklady, ale aj náklady na ubytovanie, bývanie a poistenie. Preto hrozí, že neplatené stáže v delegáciách EÚ budú vyhradené pre niekoľko privilegovaných stáží, konkrétne pre tie, ktoré majú vlastné finančné prostriedky.

6. Počas rôznych stretnutí s vyšetrovacím tímom ombudsmanky v roku 2016 ESVČ tvrdila, že

ponúkanie neplatených stáží nepredstavuje diskrimináciu na základe sociálneho pôvodu. ESVČ poukázala na skutočnosť, že neplatení stážisti v delegáciách EÚ sa domnievajú, že stáž je užitočná pre ich budúcnosť. Prostredníctvom takýchto stáží získavajú cenné skúsenosti, ktoré pomáhajú budovať ich profesionálny profil a zatriktívniť ich na trhu práce.

7. Ombudsman nepochyboval o tom, že stážisti v delegácii oceňujú stáž. Takéto príležitosti môžu skutočne predstavovať významný odrazový mostík v ich kariére. Práve z tohto dôvodu by sa príležitosti na stáže mali sprístupniť čo najširšiemu okruhu osôb – a nielen tým, ktorí si to môžu dovoliť. Podľa názoru ombudsmana môžu neplatené stáže pretrvávajúť v sociálnom vylúčení, keďže osobám z menej privilegovaného prostredia pravdepodobne chýbajú finančné prostriedky na stáž. Zmeškajú tak túto cennú príležitosť na zvýšenie kvalifikácie a zručností. To môže nakoniec viesť k menšiemu počtu pracovných príležitostí v budúcnosti pre menej privilegovaných a iniciovať začarovaný kruh, v ktorom „privilege nasleduje privilegium“.

8. Ombudsmanka vyjadrila názor, že delegácie EÚ získavajú príspevky stážistov a môžu dokonca závisieť od ich príspevku. V tejto súvislosti ombudsmanka poznamenala, že systém neplatených stáží môže viesť k neželaným dôsledkom, že delegácie EÚ nepriťahujú všetkých najlepších uchádzačov na stáže; priťahne len tých, ktorí majú dostatočné vlastné finančné zdroje na to, aby si zaplatili sami. Je zrejmé, že to nie je v záujme delegácií EÚ.

9. Ombudsmanka poukázala na príklad Európskeho parlamentu, ktorý sa zaoberal otázkou neplatených stáží. V uznesení z roku 2010 Parlament vyzval inštitúcie EÚ, aby boli dobrým príkladom tým, že všetkým stážistom vyplatia minimálny príspevok na základe štandardných životných nákladov miesta, kde sa stáž vykonáva. [2] Ombudsmanka poznamenala, že Parlament už neponúka neplatené stáže, a to ani v prípade stáží študentov. Teraz vypláca príspevok všetkým stážistom, a to aj napriek rozpočtovým obmedzeniam inštitúcií EÚ.

10. Ombudsmanka považuje za relevantné aj to, do akej miery ESVČ využíva stáže v delegáciách EÚ. ESVČ má sieť 139 delegácií EÚ, ktoré medzi zamestnancami ESVČ a Komisie zamestnávajú 5800 ľudí (údaje z konca roka 2015). [3] V roku 2016 ESVČ ponúkla približne 800 neplatených stáží. Zdá sa pravdepodobné, že ESVČ sa do určitej miery spolieha na dostupnosť stážistov na doplnenie práce zamestnancov na plný úväzok vo svojich delegáciách. Ombudsmanka pochopila, že vyplatenie takéhoto počtu stážistov povedie k rozpočtovým otázkam pre ESVČ. Poznamenala však, že ide o záležitosť, ktorú by sa ESVČ mohla rozhodnúť prerokovať s rozpočtovými orgánmi, konkrétne s Európskym parlamentom a Radou.

11. V tejto súvislosti ombudsmanka zistila, že prax ESVČ spočívajúca v poskytovaní neplatených stáží v jej delegáciách predstavuje nesprávny úradný postup. Ombudsmanka preto odporučila ESVČ, aby vyplatila všetkým stážistom vrátane stážistov v delegáciách EÚ primeraný príspevok. Hoci charakter tohto príspevku bude záležitosťou ESVČ, ombudsmanka sa domnieva, že príspevok by mal byť taký, aby bol v súlade so zásadou nediskriminácie, a mal by zabezpečiť, aby sa mladí ľudia nabádali k tomu, aby sa uchádzali o stáž bez ohľadu na ich (alebo rodinné) finančné postavenie.

12. Ombudsmanka požiadala ESVČ, aby poskytla stanovisko do troch mesiacov od dátumu jej

odporúčania. Následne vyzvala sťažovateľa, aby sa vyjadril, čo urobil sťažovateľ.

Stanovisko ESVČ a pripomienky sťažovateľa

13. ESVČ vo svojom stanovisku k odporúčaniam ombudsmanky uviedla, že ponuka stáží mladým absolventom a študentom sa ukázala ako veľmi cenná pre stážistov, ako aj pre delegácie EÚ. Na základe odporúčania ombudsmana sa rozhodla reštrukturalizovať svoj program stáží a dočasne pozastaviť prijímanie nových stážistov. ESVČ tiež uviedla, že požiadala rozpočtové orgány, aby poskytli finančné prostriedky budúcim stážistom.

14. ESVČ sa tiež rozhodla zvýšiť počet partnerstiev medzi delegáciami a univerzitami. V rámci nového návrhu programu by sa stáže ponúkali v rámci troch samostatných programov: i) stážistom, ktorým ESVČ vyplatí príspevok (za predpokladu, že ESVČ dostane požadované zdroje od rozpočtových orgánov) a na tento účel sa zavedie osobitné výberové konanie; ii) študentom, ktorí v rámci dohody s miestnou univerzitou absolvujú povinné alebo odporúčané obdobie odbornej prípravy v rámci svojho kurzu a už majú bydlisko v mieste odbornej prípravy, a iii) stážistom, ktorí dostávajú finančnú podporu od univerzity alebo inej inštitúcie, ale nachádzajú sa inde vo svete. ESVČ v posledných dvoch prípadoch nenavrhuje vyplácanie príspevkov.

15. Sťažovateľka vo svojich pripomienkach uviedla, že ombudsmanka sa vo svojom odporúčaní správne zamerala na aspekt „*antidiskriminácie*“. Podľa jej názoru sa však ESVČ teraz snaží vylúčiť finančne a sociálne slabých pri výbere stážistov s cieľom vyriešiť tento problém.

16. Sťažovateľ vyjadril názor, že ak ESVČ nedokáže vytvoriť udržateľný a spravodlivý systém platenia stážistov, je najlepšie úplne zrušiť stáže v delegáciách EÚ.

17. Sťažovateľ sa obáva, že v zmiešanom modeli, ktorý navrhla ESVČ, budú stážisti, ktorí sú neplatení alebo ktorí dostávajú finančnú podporu z externého zdroja, vždy uprednostňovaní pred stážistami, ktoré platí priamo ESVČ, a to z dôvodu jednoduchého ekonomického odôvodnenia.

18. Pokiaľ ide o návrh na rozšírenie partnerstiev s univerzitami, sťažovateľ tvrdil, že to nie je ani nová myšlienka, ani neprispieva k vyriešeniu problému. Väčšinou vedie k presunu využívania pracovnej sily na miestnych obyvateľov, ktorí sú často slabo organizovaní a nemajú šancu uplatniť si svoje práva.

19. Sťažovateľ poukázal na to, že štipendiá často nezahŕňajú sociálne zabezpečenie alebo zdravotné poistenie a že životné náklady študenta nemožno porovnávať so životnými nákladmi osoby, ktorá vykonáva stáž v delegácii EÚ.

Posúdenie ombudsmana po odporúčaní

20. Ombudsmanka odporučila, aby ESVČ vyplácala všetkým stážistom primeraný príspevok. ESVČ informovala ombudsmanku, že požiadala o finančné prostriedky na vyplácanie stážistom v delegáciách EÚ a že medzitým pozastavila neplatené stáže. Ombudsmanka víta kroky, ktoré prijala ESVČ s cieľom zabezpečiť, aby mohla ponúkať platené stáže v delegáciách EÚ.

21. Ombudsmanka berie na vedomie obavy sťažovateľa, že ESVČ by sa mohla neprimerane zamerať na nábor stážistov s finančnou podporou z iných zdrojov (okrem ich rodiny) a nie na stážistov, ktorí vyplácajú príspevok samotnou ESVČ.

22. Podľa názoru ombudsmana je primerané, aby ESVČ nevyplácala dodatočný príspevok stážistom, ktorí majú štipendium alebo inú finančnú podporu, ako aj študentom, ktorí už majú sídlo v tej istej krajine ako delegácia, a ktorí musia absolvovať stáž v rámci svojho štúdia. Najmä povinné umiestnenie v rámci univerzitného štúdia nie je porovnateľné so štandardnou stážou, pretože zvyčajne slúži na rôzne účely. Je dôležité, aby sa medzi jednotlivými programami dosiahla primeraná rovnováha. Pre ombudsmana je dôležité, aby ESVČ naďalej ponúkala značný počet „tradičných“, ale platených stáží v delegáciách, ktoré budú otvorené za rovnakých príležitostí pre mladých ľudí bez ohľadu na ich vlastné finančné zdroje alebo finančné zdroje ich rodín. Ombudsmanka chápe, že na dosiahnutie tohto želaného výsledku bude ESVČ potrebovať primerané rozpočtové prostriedky.

23. Ombudsmanka vníma reakciu ESVČ na jej odporúčanie ako vážny záväzok vyplácať stážistom v delegáciách EÚ pod podmienkou, že jej poskytnú primerané rozpočtové zdroje zo strany rozpočtových orgánov, t. j. Európskeho parlamentu a Rady. Ombudsmanka preto s radosťou považuje odpoveď ESVČ za prijatie jej odporúčaní. Ombudsmanka bude sledovať budúci vývoj v tejto oblasti s veľkým záujmom a je pripravená obnoviť svoje vyšetrovania v budúcnosti, ak sa to bude zdať opodstatnené a užitočné.

24. Je veľmi dôležité, aby inštitúcie EÚ išli príkladom a preukázali odhodlanie ponúkať príležitosti na stáž pre mladých ľudí na základe rovnakých príležitostí pre všetkých bez ohľadu na pôvod a rodinné zdroje. V opačnom prípade je riziko straty dôvery vnímané tak, že sa dostatočne nestarajú o *všetkých* mladých ľudí, ktorí sa snažia vybudovať si svoje profesionálne profily, aby mohli súťažiť na trhu práce. Náklady na podporu dôvery mladšej generácie v európsky projekt sú v tejto súvislosti pomerne nízke.

25. Ombudsman nabáda rozpočtové orgány, aby túto otázku dôkladne preskúmali, a dúfa, že poskytnú primerané zdroje. Ombudsmanka bude v tejto súvislosti informovať Európsky parlament a Radu ministrov o tomto vyšetrovaní a o odporúčaní, ktoré predložila ESVČ. Bude informovať aj Európsku komisiu.

Záver

Ombudsmanka na základe svojho vyšetrovania tejto sťažnosti uzatvára túto sťažnosť týmto záverom:

ESVČ tým, že pozastavila neplatené stáže v delegáciách EÚ a zároveň požiadala o finančné prostriedky na vyplácanie stážistov v delegáciách EÚ, prijala odporúčanie ombudsmanky.

Sťažovateľ a ESVČ budú o tomto rozhodnutí informovaní.

Emily O'Reilly

Európsky ombudsman

Štrasburg, 21. 9. 2017

[1] Ďalšie informácie o podkladoch sťažnosti, argumentoch strán a vyšetrovaní ombudsmanky nájdete v odporúčaní ombudsmanky, ktoré je k dispozícii na internetovej stránke:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/recommendation.faces/en/76079/html.bookmark>

[2] Uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. júla 2010 (2009/2221(INI)), bod 72, dostupné online: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010IP0262&from=EN> [Prepojenie].

[3] https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/annual_activity_report_2015_en.pdf [Prepojenie].